ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 547 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 7 — ՕԳՈՍՏՈՍ 1862

Տարեկան գինն է 150 ղրշ.
Վեցամսեայ ,, 80 ,,
Մէկ ծանուցումը տողին 5 ղուրուշ է
Ծանուցագրութիւնները կանխիկ են:
Բաժանորդագրութիւնները ամեն ամսոյն 1ին եւ 15ին կը սկսին:

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ճամբու ծախքը առնողին վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պէտք է ուղղուի. եւ առանց ճամբու ծախքը խրկողին վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՓՈՐՍԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Մարսիլիա 10 օգոստոս.

Ցորենը կիջնայ. Պանուք 124.20; — Մետաքս եւ խոզակ կիջնեն. — Սուսամ 62; — փոխանակութիւն 25 07 1/2; — Ֆօնտօ 68.80; Քօնսօլիտէ 93 1/2;

Լոնտրա 11 օգոստ.

Ցորենի գարեւ այլն եանէ կուգան, բայց գիները հաստատուն են; — Բուսէյլի 40.41; — Մարիանօբօլի 47 1/2էն 48; — Եգիպտացորենի կալացի 31.75; — Գարի 24.25; — Մետաքս Պարսկ. հասարակ 9էն 11. ընտիր տեսակը 13էն 14; — Քօնսօլիտէ 93.25; — Օսմանեան փոխառութիւն 1858ինը 72;

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Անգղիոյ խորհրդարանը լաստ. օգոստ. 7ին գոցուեցաւ, ըստ սովորութեան, Թագուհւոյն առենաբանութեամբը, որ ինչպէս յայտնի է՝ Անգղիոյ քաղաքական եւ տնտեսական վիճակին եւ տարւոյս մէջ պատահած նշանաւոր անցքերուն համառօտ բովանդակութիւնն ըլլալով՝ ուշադրութեան արժանի է միշտ.

Յիշեալ կարեւոր առենաբանութեան թարգմանութիւնը բաւական երկար ըլլալով յետագայ թիւերնուս կը թողունք.

Իտալիայէն լսուածներէն ձայներ կը լսուին Վարի մոտի զօրավարը յայտնապէս ժողովուրդը գրգռելով 'ի զէն կը հրաւիրէ Հռոմի վրայ քալելու եւ Պապին կառավարութիւնը տապալելու համար. միւս կողմանէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորն այս ձեռնարկութեան ծանր հետեւանքները մտածելով ամեն ջանք 'ի գործ կը դնէ ժողովուրդն հանդարտեցնելու եւ Կարիպալտիի խորհուրդները ցրելու համար.

Այս նպատակաւ հետեւեալ յայտարարութիւնը ուղղեց Իտալիոյ ժողովրդեան.

« Թուրինօ 3 օգոստ.

« Իտալացիք.

« Մինչ Եւրոպա մեր ազգին ողջմտութիւնը կը գովէ եւ անոր իրաւունքը կը ճանչէ, ցաւելով կը տեսնեմ թէ անփորձ եւ մոլորեալ երիտասարդներ՝ մոռնալով իրենց պարտականութիւնը եւ մեր լաւագոյն դաշնակիցներուն ունեցած երախտագիտութիւնները, Հռոմի անունը պատերազմի պատրուակ կը բռնեն, այն անունը որուն կը յանգին մեր բաղձանքները եւ ամենուն ճիգերը.

« Հաւատարիմ կենալով այն սահմանադրութեան զոր երդուեալ եմ, ժողովրդոց արեամբը նուիրագործեալ եւ քաջութեամբը փառաւորեալ դրօշակը բարձր բռնեցի.

« Անոնք որ իրենց բազդին դատաւոր ըլլալով օրէնքը կաւրեն եւ հայրենեացս ազատութիւնն ու ապահովութիւնը վտանգի մէջ կը ձգեն, այն դը շահին ետեւէն չեն երթար.

« Իտալացիք, զգուշացէք մոլորապատ անհամբերութիւններէ եւ անժամ յուզմունքներէ. Երբոր մեծ գործին լրման ժամը հասնի, ձեր թագաւորին ձայնը պիտի լսուի ձեր մէջ. Ինչ հրաւէր որ ձեր թագաւորէն չէ, ապստամբութեան եւ քաղաքական պատերազմի հրաւէր է. Պատասխանատուութիւնն ու օրինաց խստութիւնը այն անձանց վրայ կիյնայ որոնք իմ խօսքերուս ականջ չեն դներ.

« Ազգին միաձայն կամօքը Իտալիոյ թագաւորն ըլլալով՝ պէտք գիտնամ անաղարտ պահել թագին եւ խորհրդարանին իրաւունքը, որպէս զի իրաւունք ունենամ Եւրոպայէն կատարեալ արդարութիւն խնդրելու Իտալիոյ համար.»

ՎԻՔԹՈՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ.

Պէլճիքայի Ինտէբանտանս լրագրին խօսքին նայելով Պրուսիոյ Ռուսիոյ եւ Անգղիոյ կառավարութեանց մէջ բանակցութիւն կըլլայ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց հարաւային գաւառները զատ տէրութիւն ճանչելու եւ երկու պատերազմող կողմանց մէջ խաղաղութիւն հաստատելու համար.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը օգոստափառ Խնքեարին աղջիկ զաւակ մը ծնաւ, որուն անունը Սալիհա Սուլթան դրուեցաւ.

Այս բարեյաջող ծնունդը թնդանօթներու որոտմամբ աւետեցաւ մայրաքաղաքիս բնակչացը, եւ անմիջապէս բոլոր պատերազմական նաւերը դրօշակներով զարդարուեցան, եւ երեքօրեայ տօն սահմանուեցաւ. Գիշերները մայրաքաղաքիս բոլոր մեծամեծ շէնքերը լուսաւորուեցան եւ Վոսփորինեցին մէջ գեղեցիկ հրախաղութիւններ եղան.

Այս առթիւ օգոստափառ Խնքեարին հետեւեալ խաթթ-ը-հիւմայունը գրեց բարձրագահ Մեծ Եպարքոսին, որ երկուշաբթի օրը սովորական եղած արարողութիւններով կարդացուեցաւ Բ. Դրան.

« Իմ Մեծաշուք Վեզիրս.

« Աստուածային նախախնամութիւնը հաճեցաւ դուստր մը ինձ շնորհելու որ Սէֆէր ամսոյ 13ին՝ շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը աշխարհք եկաւ եւ անունը Սալիհա դրուեցաւ. Ըստ որում բնական է որ ամեն մարդ այս երջանկութեան եւ ուրախութեան մասնակից ըլլայ, ներկայ խաթթը գրեցինք ու քեզի ղրկեցինք.

« Տուեալ 'ի 14երորդ աւուր ամսեանն Սէֆէրի 1279 ամին.»

Կարատաղի կայսերական զօրաց ընդհանուր հրամանատար Օմէր փաշային կողմէն յուլիս 25 թուով Վիեննայի Օսմանեան դեսպանին տրուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ, թէ Կարատաղի Ռիճքա նահանգին մէջ Քօքօս ըսուած դժուարամատչ դիրքը առնելու համար սաստիկ պատերազմ մը եղեր է, որուն մէջ Կարատաղցիք յաւէտ դժնդակ պարտութիւն մը կրելէ ետեւ յաղթուեր են. Հետեւաբար կայսերական քաջազօր բանակն այն զօրաւոր դիրքին տէր դարձեր է.

Վսեմ. Ահմէտ Վէֆիք էֆէնտին որ յատուկ պաշտօնով Պէլկրատ գացեր էր, շաբաթ առտու Կ. Պոլիս վերադարձաւ Քիւսթէնճէ բանող աւստրիական շոգենաւով.

Սերէն հեռագիրը կը գրէ յուլիս 15 թուականով.

« Պէլկրատի վերջին անցքերուն ժամանակ եղած աւարառութեանց տեղւոյն տաճիկ բնակչաց կեանքին խեղճութեան մէջ իյնալը հոս իմացուելով, Սերբի բոլոր բնակիչները, տաճիկ եւ քրիստոնեայ, մարդասիրական եւ հայրենասիրական զգացմամբ վառեալ՝ ուզեցին այն խեղճերուն օգնել՝ կտաւ, հանդերձ եւ կօշիկ ղրկելով.

« Ամեն մարդ իր կարողութեան չափովը մասնակից եղաւ այս օգնութեան, եւ քանի մը աւուր մէջ երեք հարիւր չափ զգեստ տրուեցաւ. Իսրայէլացիներն ալ նոյնպէս կտաւ եւ ուրիշ նիւթեր տուին իրենց կրօնակիցներուն համար որոնք նոյն պարագաներուն մէջ նեղութիւն կրեր էին Պէլկրատի մէջ. Այս ամեն նիւթերը ծրարուեցան եւ պաշտօնատարի մը հետ Պէլկրատի բերդին հրամանատար կառավարչին ղրկուեցան իրենց տեղը յանձնելու համար.»

Իտալիոյ Վ. Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին երեք որդիքը՝ Ումպէրթօ, Ամէտէօ եւ Օտոնէ արքայազուն իշխանները շաբաթ օրը Կ. Պոլիս հասան եւ Իտալիոյ դեսպանական նոր պալատը իջան.

Օգոստափառ Խնքեարը երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց՝

Արտաքին գործոց պաշտօնեայ Վսեմ. Սաֆվէթ էֆէնտիին.

Արքունի սենեկապետ Հասան պէյին.

Իզմիրի կառավարիչ Մուսթաֆա փաշային.

Ֆէրիգ Խալիլ փաշա եւ Ֆէրիգ Օսման փաշա զօրավարներուն.

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց՝

Արքունի փակերանոցի տնօրէն Վսեմ. Տիւզեան Միհրան պէյին.

Արքունի պալատին բժշկապետ Մարքօ փաշային.

Օգոստափառ Խնքեարին բանակի օգնական Ֆէրիգ Հիւսէյին փաշային.

Լիվա Ապտուլլահ փաշային.

Լիվա Սամի փաշային.

Լիվա Տէլավէր փաշային.

Թէվֆիք պէյ եւ Մահմուտ պէյ գնդապետներուն.

Սոյն կայսերական վեհափառութիւնը նաեւ առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց Փարիզի Պարսից գործակատար դեսպան Հասան Ալի խանին.

Սոյն պատուանշանին երրորդ կարգը շնորհեց՝

Ռուսիոյ դեսպանատան քարտուղար Պ. Ալէքս Միհանօֆին.

Պուրու-Տաշի յունաց մետրապոլիտ Նիկոդիմոս Արքեպիսկոպոսին.

Մանասթըրի յունաց մետրապոլիտ Վենեդիկտոս արքեպիսկոպոսին.

Տօքթօր Սօլֆին.

ԱԶԴ

« Կ. Պոլսոյ մէջ եւ տէրութեան գաւառները գտնուող ամեն եւրոպական վաճառականաց (Իւրոփա թիւճճարը) ձեռքը եղած արտօնագիրներն ու հրամանագիրները (Պէրաթ վէ Էմիր) նորոգուիլ հարկ ըլլալով, բարձրագոյն հրամանաւ կը ծանուցուի իրենց որ այն թուղթերը Կ. Պոլսոյ Պէրաթլը վաճառականաց Չանչէլէրեան ղրկեն.»

1862 Սատրաքի Եօանիտ
յուլիս 28 Յօհաննէս Սուրէնեան

Երեսփոխանք Կ. Պոլսոյ վաճառականաց.»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ահաւասիկ անցեալ չորեքշաբթի օրուան Պատրիարքարանի անցքին մանրամասն պատմութիւնը, զոր ականատես եւ ականջալուր եղող արժանահաւատ անձերէ առուգեցինք, եւ զոր պարզապէս մեր արդոյ ընթերցողաց աչքին առջեւ կը դնենք.

Օգոստ. 1 չորեքշաբթի օրը բազմաթիւ ժողովուրդ ժամը եօթնին միջոցները Պատրիարքարանի փողոցն եւ մայր եկեղեցւոյ բակը հաւաքուելով, քանի մը չափ անձինք պատգամաւոր կը ղրկեն Խառն ժողովին. Ասոնք ներս կը մտնեն երբոր ժողովը ծանր եւ սովորական գործով մը զբաղած էր, եւ թուղթ մը կը ներկայացնեն որուն մէջ Սահմանադրութիւնը կը խնդրուէր Խառն ժողովէն. Ատենապետ մեծապատիւ Բարունակ պէյը պատասխան կուտայ թէ « Սահմանադրութիւնը մեր քովը չէ որ անմիջապէս հանենք ձեզի տանք. այլ Բ. Դրան ձեռքն է. ուստի մենք ուրիշ բան չենք կրնար ընել. բայց միայն ձեր այս խնդիրը Բ. Դրան ներկայացնել եւ անկէ առնելիք պատասխանիս գալ չորեքշաբթի ձեզի իմացնել.» Եւ կը խոստանայ որ Վարչութիւնն իր կողմանէ ալ աղերսէ Բ. Դրան որ ժամ առաջ Սահմանադրութիւնը ազգին շնորհելու բարեհաճի.

Պատգամաւորները գոհ եւ շնորհակալ կըլլան Ատենապետ պէյին այս պատասխանէն, բայց կը խնդրեն որ նոյնը գրով ալ տան իրենց որպէս զի եկեղեցւոյն մէջ գումարուած ժողովրդեան ցուցնելով կարող ըլլան զանոնք գոհացընելով ցրուելու. Ատենապետ պէյն ալ անոնց խնդիրը անմիջապէս կատարելով, բերնով տուած վերոյիշեալ պատասխանը խնդրագրին ներքեւ կը գրէ եւ ժողովին հաճութեամբը Գեր. Տեղապահ Սրբազանին կը ներկայացնէ որ ստորագրէ ինչպէս որ պատգամաւորներն ալ կը խնդրէին. Տեղապահ Սրբազանը ստորագրելու դժկամակութիւն ցուցնելով, ժողովը Ատենապետ պէյին կառաջարկէ որ ինքն ստորագրէ. Ան ալ խնդրագրին ներքեւ « Ազգային Վարչութիւն » բառերը իբր ստորագրութիւն կը դնէ, ըսելով թէ ըստ որում խնդրագրին ստորագրութիւնը « Հայ Հասարակութիւն » է, պատասխանին ներքեւ ալ « Ազգային Վարչութիւն » բառերն ստորագրու-

թեան տեղ կը բռնեն. Պատգամաւորնե-րը «Շնորհակալ ենք» ըսելով թուղթը կառնեն կը տանին ժողովրդեան ներկայա-ցնելու, եւ շատ չանցած ետ կը բերեն ըսելով թէ «Ժողովուրդը գոհ չեղաւ ա-սով, կուզէ որ սահմանադրութիւն մը գրուի նորէն. Ժողովը կառաջարկէ Տեղապահ Արքազանին որ ստորագրէ. բայց Նորին Արքազնութիւնը չգիտցուիր ի՛նչ նկատ-մամբ կը վարանի եւ դարձեալ չուզեր ըս-տորագրել, թէ և ժողովը կը յորդորէ զանի որ ստորագրէ. Այս բանը պատգամաւորաց կիրքը շարժելով երբոր կ'ուզեն ձայներնին բարձրացընել, Ատենապետ պէյը կառա-ջարկէ ժողովին, որ եթէ պատշաճ կը դատուի, ինքը ստորագրէ զայն 'ի դիմաց ազգային Վարչութեան. Ժողովը համա-ձայն հաճութեամբ կընդունի այս առա-ջարկութիւնը. Ատենապետ պէյը պատ-գամաւորներուն ալ կը հարցնէ թէ իր ստորագրութիւնը բաւական կը համարի՞ն: Անոնք ալ «Այո» կըսեն, հետեւաբար ա-տենապետ պէյը 'ի դիմաց Վարչութեան իր ստորագրութիւնը կը դնէ թուղթին ներքեւը. Պատգամաւորներն ալ մեծ շը-նորհակալութեամբ կընդունին և կը տա-նին ժողովրդեան. Շատ չանցած նորէն կը ներկայանան, բայց այս անգամ պատ-գամաւորներուն թիւը այն աստիճան կը շատնայ որ ժողովին սենեակն ու դուրսի սրահը կը լեցուի. Անոնք կըսեն թէ մենք այս ստորագրութեամբ գոհ չենք կրնար ըլլալ, կուզենք որ անմիջապէս աս գործին զբաղիք և խնդրագիր մը գրէք առ Ի. Դուռն. Ժողովն առոր ալ հաճելով գը-րագիրը կը կազմէ, հրաման կընէ որ անմի-ջապէս խնդրագիր մը գրէ առ Ի. Դուռն. Այս միջոցին բազմութիւնը կը շատնայ, ձայ-ները կը բարձրանան եւ շփոթութիւնը կը մեծնայ. Բազմութիւնը կը պոռայ թէ առ-ձանքով ալ սահմանադրութիւնը շուտով չպիտի կրնայ գալ. անիկա ազգին հոգին է. առանց անոր ամէն բան անկարգ ու ան-կանոն են. այս ժողովն ալ անկանոն է. ազգը կործանման վիճակի մէջ է. դպրոց-ներնիս, եկեղեցիներնիս, վանքերնիս, հի-ւանդանոցնիս, աղքատներնիս, բոլոր վի-ճակները երեսի վրայ մնացած են. Երու-սաղէմի աթոռը պարապ, Պօլսոյ աթոռը պարապ. վերջապէս քանի որ ազգին այս գլխաւոր պիտոյքները բարձիթողի կեցած են, ձեր տեսնելիք ամսաւոր գործերն ալ թող չտեսնուին. ձեր պաշտօնն ալ դա-դարեալ է այսուհետեւ. Թող բոլո-րովին կործանի ազգը և անտարբե-րութիւնն ալ ազգին թշուառ վիճակը տեսնելով դողայ»: Այս և ուրիշ սոյն նման խօսքեր ըսելով, կը պոռան ժողովա-կանաց որ դուրս ելնեն. Ժողովականք կաշխատին համոզել խօսքերով զանոնք հան-դարտեցնելու. Կը յորդորեն որ աւելի խնդիրներն չեղնին և իրաւանց սահմանէն դուրս չելնեն. Համոզելու կը ջանան թէ իրաւունք չունին Ի. Դրան հաստա-տած ժողովին պաշտօնը դադարեցնելու և զանի լուծելու. Կը հասկցնեն թէ հա-սարակութիւնը իրաւունք միայն ունի օ-րինաւոր խնդիրներ ժողովին առաջարկե-լու, և ժողովին ալ պարտականութիւնն է այն խնդիրները Ի. Դրան ներկայաց-նել և կատարմանը ջանադիր ըլլալ. Ժո-ղովականաց այս խօսքերը բնաւ չլսելով, և շփոթն աւելի սաստկանալով, տեղա-պահ Արքազանը դուրս կը հանեն, նոյն-պէս ժողովականները և Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնատարներն ու պատուաւորնե-րը, և դուռները կղպելով բանալին կառ-նեն և կերթան կը հաւաքուին եկեղե-ցին.

Ժողովականք իսկոյն Դրան Բեհաւ-եսոսի Ալէքսան աղան Ի. Դուռը կը ղրկեն եղելութիւնը իմացընելու, և շատ չանցած ոստիկանութեան գլխաւորաց հը-րամանատար Ալեմ. Մէհմէտ փաշան Պատ-րիարքարան կը հասնի բաւական զինուոր-ներով. կերթայ եկեղեցին Տեղապահ Ար-քազանին պատուած սենեակը, ուր ժողովա-կանք ալ երթալով վերջին անցքը անոր կը պատմեն. Փաշան կուզէ ուղղա-կի բազմութեան հետ խօսիլ, և երկու ան-գամ մարդ կը զրկէ որ իրենց կողմէն հինգ կամ տասը հոգի իրեն ներկայանան և մը-տքերնին իրեն հասկցընեն. Բազմութիւնը կը պատասխանէ թէ «Մենք ամէնքս մէ-կ'ն մտքերնիս կը բացատրենք, թող Փա-շան եկեղեցին հրամմէ և ամենուս հետ խօսի.» Ասոր վրայ Փաշան Ատենապետ պէյին հետ եկեղեցւոյն ամպիոնն ելնելով կը հարցնէ ժողովուրդին թէ «Ի՞նչ է ձեր խնդիրը, և ի՞նչ հարկ կայ խնդիր մը ընելու համար այսչափ ամբոխ գումար-ուելու, (հազար հոգիէն աւելի).» Կը պատասխանեն թէ «Մեր ուզածը ուրիշ բան չէ՝ այլ միայն ազգին Սահմանադրու-թիւնը. Անիկա ընդհանուր ազգին բաղ-ձանքն է, և մենք ամէնքս իբրև ազգ հոս եկած ենք խնդրելու. Այս խնդիրը ասկէ առաջ լրագիրներու յառաջադրութիւն-ներու և մասնաւոր անձանց միջոցաւ ծա-նուցած ենք Սահմանադրութիւնը վերա-քըննող յանձնաժողովին. բայց երբէք լը-սելի եղած չէ և գոհացուցիչ պատասխան մը ընդունած չենք.» Անոնք ըսելով խա-ւրն ժողովն ուզած վերաբերեալ բողոք-ները կը կրկնեն և կաղաչեն Փաշային որ կայսերական բարեխնամ կառավարութիւ-նը ազգին այս թշուառ վիճակին ողորմի և Սահմանադրութիւնը շնորհէ. Փաշան մեղմ քաղցրական խօսքերով կը յուսադրէ զանոնք և կը յորդորէ որ առանց այսպիսի ամբոխներ յարուցանելու, իրենց խնդիր-ուածը առաջարկութեամբ կամ քանի մը հոգւոյ միջոցաւ պարկեշտօրէն ներկա-յացնեն որու որ պէտք ըլլայ. Այս հայ-րական յորդորանքն ընելէ ետև Ալեմ. փաշան Պատրիարքարանին բանալին որու քով ըլլալը կը հարցնէ և հրաման կընէ որ իրեն բերեն. Պատասխան կուտան թէ բանալին իրենց ամենուն քով է. և թէ այսուհետեւ իրենց Պատրիարքարան պէտք չէ մասնաւոր գործեր տեսնելու համար քանի որ իրենց հոգին այսինքն Սահմա-նադրութիւնը շնորհուած չէ. և բանա-լին ալ աղերսագրով մը Ի. Դրան պիտի մատուցանեն. Բարեխնամ Փաշան դարձ-եալ քաղցրութեամբ կը յորդորէ որ չըլլայ թէ տասն կամ տասն և հինգ հոգիէն աւելի երթան Ի. Դուռը, այս թէ ալ յանցա-ւոր 'ը համարուին, և կաւելցնէ. «Աւ-րեմն ալ այսուհետեւ հոս կենալու հարկ մը չունիք. աղէկ է որ ամէնքդ ալ տու-նիրնիդ երթաք.» Բազմութիւնը խօսք կուտայ իր հրամանին համեմատ վարուե-լու, և օգտուելով Ինքնակալին կենացը համար բարեմաղթութիւններ ընելով և իրեն ալ շնորհակալութիւն յայտնելով՝ խաղաղ կը ցրուին և ամեն մարդ իր տեղը կը դառնայ.

Այս ցաւալի անցքին վրայ մենք մեր կողմանէ դատողութիւն մը չենք ուզեր ը-նել, որովհետեւ խնդիրը ծանր է և մինչ-դամայն փափուկ. Միայն աս կըսենք, որ երբ ընդհանուր ազգը առժամանակեայ, անորոշ և տարտամ վիճակէ մը ազատե-լու եւ կանոնաւոր վիճակի մը մէջ մտնե-լու անհամբեր կը փափաքէր, Սահմա-նադրութեան վրայօք քանի մը շաբաթէ 'ի վեր պտըտած կերպ կերպ առասպելն և անհիմն զրոյցներ՝ հասարակութեան մէջ կասկած, մտայուզութիւն և յուսահատու-թիւն զրգռեր մը ձգեր էին, որուն նշանները արդէն սկսեր էին երեւնալ, և որուն առաջ-քը առնելու համար՝ կը ցաւինք ըսելու՝ գոնէ գրաւոր յայտարարութեամբ մը սփո-փերն հանդարտեցնելու և կասկածները փարատելու ջանք մը չեղաւ. Հետեւաբար այս յուսահատական ողբալի անցքը պա-տահելով ամէն դէշ և անհանդուրժելի վիճակի մը մէջ ինկանք.

Առժամանակեայ վարչութիւնը դոնէ ազգին օրըստօրէական գործերը կը տես-նէր՝ անձնուէր հոգածութեամբ մը որուն համար ազգովին շնորհակալ ըլլալու պար-տաւոր ենք. սակայն ազգային արդեանց բա-ժանումն ու հաւաքումը կարգի դրուած չըլլալուն ելմտական գործերն երեսի վրայ մնացած, և հետեւաբար հիւանդանոցը, աղքատ դպրոցները, անանկները, տեղին կարօտութեան մէջ ինկած էին, եւ մէկ կողմանէ ալ դարձեալ պարտքը կը դիզ-ուէր. Այս վիճակին արդարեւ անվերջելի էր ազգասէր սիրտերու. այց հիմա աւե-լի ծանրացաւ ազգային օրըստօրէական գործերուն ալ դադարմամբը.

Այս թշուառ վիճակին դարմանը մի միայն կայսերական բարեխնամ կառավա-րութեան առատաձեռնութենէն և արդա-րակորով հոգածութենէն կրնանք սպա-սել. Ուստի կը մաղթենք որ այս գթութեան շնորհին ժամ առաջ արժանի ըլլանք.

«Արզոյ խմբագրապետ.

«Մասիսոյն իր 203 թուոյն մէջ Ազգային Պատրիարքարանին մէջ տեղի ունեցած անցքը պատմելով կըսէ որ՝ ժո-ղովուրդը Պատրիարքարանի փողոցի դու-ռը փականքին գոցել տուեր է.

«Այսպիսի անհիմն լուր մը՝ որչափ բարեմտութեամբ ալ տպուած ըլլայ, պատմական ստուգութիւն չունենալով, կը մերժենք և հրապարակաւ կը ծանու-ցանենք որ նոյն ցաւալի վայրկեանին և ոչ ոքի հոգալթափ հագնելու առեն կար, ո՛ւր մնաց Պատրիարքարանի դուռը գոցե-լու կամ բանալու.

«Մասիսոյն աղէկ կընէր եթէ աւելի ուշադիր ըլլար, և լաւ նկատէր դռներուն ո՛րի ձեռօք գոցուիլը և բանալին ո՛րու քով մնալը.

«Կը խնդրեմ որ Ձեր պատուական լրագրոյն մէջ հրատարակէք մեր այս հրա-պարակական բողոքը.

4 օգոստոսի 1862 Գ. Փ.
'ի տունն Երուսաղեմի Ն. Երկրեմ վարդա-
պետ միաբան Արմաշու
Ս. վանից.»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Խառն ժողովոյ անօրինած կարեւոր գոր-ծոց, 1862 ապր. 'ի նիստերուն մէջ:

(Շարունակութիւն)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ԼԲ. Անկի Փիլիպպոսեան Մարտի-րոսի ստամբակ որդւոյն կրօնափոխութեան փորձ փորձելուն համար, անոր խելահաս և կրօնափոխութիւնը ընդունելի չըլլալը յայտնելով ծանուցագիր գրուեցաւ առ Ի. Դուռը.

ԼԳ. Փոխելի վարժարանին հին պարտուց նկատմամբ Ի. Դրան ծանու-ցագրին պատասխանելու պաշտօնը Ի. Դը-րան յանձնաժողովին յանձնուեցաւ.

ԼԴ. Ազգային սնտուկէն հին առ-նելիք ունեցող անձանց թախանձանացը պա-տասխան գրուեցաւ որ մինչև Սահմանա-դրական վարչութեան հաստատութեանը պէտք համբերեն.

ԼԵ. Ամասիոյ սուրբ Յակոբ և Ս. Աստուածածին անուամբ երկու եկեղեց-եաց նորոգութեան կարօտ տեղուանքը շինելու համար հրամանագիր առնուեցաւ.

ԼԶ. Տարի մը 'ի վեր Երզնկայի Հայրապետ գիւղի մէջը անշէն մնացած Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն շինութեան հրովարտակը քանի մը պատճառներով ան-գործադրելի մնալուն, Ի. Դրան արգիլ-ման ծանուցագրին պատասխան գրուեցաւ.

ԼԷ. Ազգ. ուրբաթի և կիրակի գիշերները՝ միջնորդներէ դռները ժողո-վրդեան անդադարձին բաց պահուելուն համար խնդրագիր գրուեցաւ Ոստիկա-նութեան.

Նոյնպէս Տէրութեան Դուռը թե-թեւ յանցանաց և պարտուց համար բան-տարկուած մարդոց, և տէրութեան նա-ւաշինարաններուն համար տէրու-նական օրերու պահանջուած ժամանակա-ւոր թոյլտուութիւն խնդրուեցաւ.

ԼԸ. Թամարայի առաջնորդութիւ-նը Գարա-Հիսարն բաժնելու և Ե-րուսաղէմայի Աբրահամ վարդապետին յանձնել տալու մասին յայտագիր գրուե-ցաւ առ Ի. Դուռը.

ԼԹ. Բերիոյ Կիլիս քաղաքի աղ-գային ժողովոյ անդամ մեծարգոյ Պայ-րամեան Մ. Կարապետի տեղ մեծարգոյ Մ. Գէորգը անդամ կարգելու և նա-խորդէն այլ և այլ հաշիւներ ժողովել քննելու նպատակաւ հրամանագիր առնը-ուեցաւ Ի. Դրնէն.

Խ. Յոզղաթու առաջնորդ Ներսէս վարդապետին նկատմամբ պատասխան գրը-ուեցաւ առ Ի. Դուռը, թէ անոր պաշ-տօնէն դադարման խնդիրը անտեղի և թըշ-նամեաց թելադրութեամբ եղած է.

ԽԱ. Նիկոմիդիոյ Պարտիզակ գիւղի Հայոց արքունի տուրքերն տրոց բաժան-ման մասին ծագած երկպառակութեան վերջ տալու համար նամակ գրուեցաւ առ կուսակալն, որ հրաման ընէ նախ՝ ըն-նակչաց ստացական կարողութիւնը քննե-լու և տրոց բաշխման գործողութիւնը արդարութեամբ և հաւասարապէս կա-տարել տալու.

ԽԲ. Կեսարիոյ շրջակայներէն աւա-զակները հալածել տալու նպատակաւ Բէյ սէրպասի կոչուած զօրականները վե-րստին այն կողմերը կարգելու և գիւղացի-քը յափշտակութենէ պահպանելու հա-մար յայտագիր գրուեցաւ առ Ի. Դու-ռը.

ԽԳ. Նիկոմիդիոյ Օվաճըգ գիւղի հարիւր տասն տունի չափ հրկիզեալ տա-ռապելոց նպաստ ժողովելու գիտմամբ այլ և այլ թաղեր սակադրութիւն բաց-ուեցաւ, և անոց պատսպարութեանը հա-մար հարիւր վրան խնդրուեցաւ Ի. Դրը-նէն.

ԽԴ. Երզնկայի Չորչարանոց վա-նուց վանահայր Տ. Պօղոս քահանան իր առաջնորդութեան պաշտօնը անկարգու-թեամբ վարելուն համար անպատուու-թեան ներքեւ ինկած և մայրաքաղաքս բերուած ըլլալով, ըստ որում ջանադրով կողմն ալ կայ, Կարնոյ առաջնորդէն այս մասին մանրամասն տեղեկագիր մը խնդրը-ուեցաւ.

ԽԵ. Սապանճացի Աստուածատուր քահանայն, որ իր վատ բարուց համար բանադրուած և առանց դատաստանի նո-րէն իր պաշտօնին ղրկուած էր, նորանոր և ծանր ամբաստանութեանց վրայ Կ. Պօլիս բերուեցաւ և փիլիզ բանտարկ-ուեցաւ.

ԽԶ. Վանայ դատաւորին հին թէքէքէներ բանի գրելու փորձերը և հետեւապէս ծագած գանգատները խափա-նելու համար խնդրագիր գրուեցաւ առ Բարձր. Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆէնտին.

ԽԷ. Խարբերդու Հայոց տեղական իշխանութիւններէն թէ դատաստանական և թէ արքունի տրոց բաշխման մասին կը-րած զրկողութիւնները և անիրաւութիւն-ները բառնալու և արդարութիւն խնդրե-լու համար յայտագիր գրուեցաւ առ Ի. Դուռը.

ԽԸ. Խարբերդէն տասն և մէկ տա-րեկան օրիորդ մը, զոր այլազգիք բռնի տաճկցունել կուզէին, Կ. Պօլիս բերել տալու համար յայտագիր գրուեցաւ.

ԽԹ. Մեծապատիւ Նէվրուզեան եղբարց մեռանելով կեցած Ճեմարանի գումարին մնացորդը հանդերձ տոկոսիւքը խնդրուելով՝ Պատրիարքարանի պաշտօ-նէից յետնեալ ամսականաց վճարմանը յատկացաւ.

Ծ. Փրկչի Օգնական ընկերութիւ-նը կրկին և կրկին իր հրաժարականը տա-լէն և չընդունուելէն և վերջապէս ապ-րիլի 12 էն իր պաշտօնէն դադարիլը բաց-արձակապէս յայտնելէն ետև, հիւանդա-նոցին ապագայ վիճակը անխնամ չմնալու համար այլ և այլ տնօրէնութիւններ ե-ղան դրամական նուէր հաւաքելու և նոր հոգաբարձութեան մը կազմութեան մի-ջոցներուն վրայ խորհելու մասին.

ԾԱ. Նորոյ կազմուած ազգային Հիւանդանոցի համար նպաստ ժողովող յանձնաժողովին կողմանէ եկած պատաս-խան մասնաւոր առաջարկութեան պատասխան տրուեցաւ թէ նոր հոգաբարձութեան մը ընտրութեան իրաւունքը վարչութեան պատկանելուն, հրահանգի կարօտութիւն չկայ, այլ դրամի. Ուստի հաւաքածոյ նուէրները ժամ առաջ Պատրիարքարան խրկելնին խնդրուեցաւ.

ԾԲ. Մուշի վիճակին առաջնորդ Կարապետ եպիսկոպոս այլ և այլ բա-

նաւոր. ուսումնարաններու համար Կ. Պոլիս վերադառնալը որոշուեցաւ։

ԴՓ. Մայրաքաղաքիս Նոր գիւղի ազգային գետինը, որուն աւանդապահն էր հանգուցեալ Ճեզայիրլեան Միրիճան աղան, փոխանորդ Երամեան Գէորգ աղէի վրայ դարձնելու համար յայտագիր գրուեցաւ։

ԹԱՂԱԿԱՆ

ԴՓ. Եաղուպեան Տ. Գրիգորի խնդրոյն համար կազմուած խառն մասնաժողովը հաշտարար միջոցներով մինչեւ քահանային յարգօրէն չվարձատրուիլը որոշուեցաւ պատուով եւ ջատագով պաշտպանի հրաւիրել։

ԴԵ. Պէյքօզի լուծեալ Թաղական Խորհրդոյ անդամոց ստորագրէս ապացուցուեցաւ որ իրենց ձեռքը եղած եկեղեցւոյն կալուածագիրերը, անոր անուան հանած ստանալոց հաշիւը եւայլն, այլ եւ այլ մուրհակներ՝ նորընտիր Թաղականաց տալու դժկամակութիւն եւ դանդաղութիւն չյուցընեն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Յարութիւնեան Սարրաֆ Միքայէլի կրկին ամուսնութիւնը եւ Տէր Թադէոս ու Տէր Կարապետ քահանայք Իւսկիւտարու սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ։

(Շարունակութիւն եւ վերջ*)

Թէպէտ կրօնական Մասնաժողովը այս երկրորդ դատաստանական քննութեան մը արտակարգութեան մասին Տ. Թադէոս քահանան անպարտ գտած, թղթատութեան խնդիրը պարզած էր, եւ Տ. Յովհ. Փափազեանին որպիսութեան առաջնոյ եւ առջեւ սա հաւանական ապացոյց կար թէ Սարրաֆ Միքայէլը իր ամուսնական գիտաւորութեանը համար զղջման եւ ապաշխարութեան նկատ ձեռնառնելով եւ իր դաւանի խորհրդին օրինաւորութեան գոյն տալ ուզելով՝ ծածուկ անօրէնութեամբ մը Տ. Թադէոսին նախորդութիւն առնելու հրամանը յափշտակած կրնար ըլլալ. սակայն կրօնական եւ փափուկ կէտ մը կար որ անորոշ կը մնար, եւ այս կէտը բացայայտելու, դատաստանը կատարեալ եւ քննութիւնը ամբողջ եւ անթերի ընելու համար Սարրաֆ Միքայէլի անձամբ խոստովանութիւնը հարկաւոր էր, որով Փափազեան Տ. Յովհաննէսին արձակած եւ Մասնաժողովին խորհած դատապարտութիւնը կամ կը վերնար կամ կը հաստատուէր։

Ահա այս միջոցին հասաւ նամակ մը, որ ազգուաց եւ կրօնական անձի մը տանջուող խղճմտանաց ձայնն է։

« Առ խառն ժողովոյ մեծապատիւ ատենապետ Պէյ.

« Որովհետեւ մեր խոստովանահայր Տէր Թադէոս եւ Տէր Կարապետ քահանաներուն վրայ այլոց բերանը տեսակ տեսակ խօսքեր կը լսեմ, վասն որոյ այն անմեղ անձինքը զուր տեղը բամբասուելը իմ սրտիս ցաւ ըլլալով՝ համարձակեցայ սոյն գրովս ճշմարտութիւնը խոստովանիլ ձեր յարգութեանը։

« Մեր կրկին ամուսնանալուն վրայ վիճեալ քահանաները բնաւ յանցանք չունին. վասն զի իրենք իրենց քահանայական պարտքերնին անձն կերպով կատարեցին, բայց մենք թշնամիներէս գրգռեալ այն աղաղակին յորդորած էինք, որ բնաւ հոգեւորական խրատներ մտիկ չըրինք։

« Ահա ճշմարիտը կը խոստովանիմ ձեր յարգութեանը. եթէ յանցաւոր անձինքը կուզէք իմանալ. մանաւանդ Թադէոս պաճանախս, մանաւանդ Յակոբ պաճանախս, մանաւանդ Սարգիս աներձագս, եւ գլխաւորաբար Վասիլուհի կողակիցս եւ զոքանչս. ահա ասոնք են պատճառը մեր եղելութեան, ուրիշի մեղք մի առնէք. ահա մի բառ միայն ճշմարտութիւնը խոստովանեցայ ձեր յարգութեանը։

Ես կողակիցս ալ հարիւր քսանուն հազար ղուրուշի չափ էշիա ունէր է եւ էլմասներն ալ, բոլորն ալ ըսինէին, ուրիշներուննէր. հիմա բոլորն ալ սաքի եղան ըսինիններ կու զինկար. Ասանկ իրեն կողակիցս եղեր է ինձի սատայէս կը հանէ եւ այն անօրէն հանճի Թադէոս պաճանախս այն ալ մեկնելով, գիտցած ըլլաք բոլորն ալ ամենայն բան ան է ըսողը որ իմ տանս տեղս քակեց ու քրքրեց ձգեց վար. ստեղծող Ամենակալին ձգեր եմ, ինչ որ կուզէ այն թող ընէ. ասանկ գիտցած ըլլաս ողջ լեր

Միքայէլ Սարրաֆ օղլու։

Այս նամակին վրայ վերստին գործը նորահաստատ քահանայական ժողովին վերջնական տնօրէնութեան յանձնուեցաւ, եւ յիշեալ ժողովէն հետեւեալ գիրը եկաւ։

« Առաքելաշնորհ Սրբազան Հայր.

« Ձեր յանձնարարութեան համեմատ այսօր քահանայական ժողովս միաբան հաւանութեամբ որոշեց տալ դատել որ Տ. Թադէոս Պէօյիւք-տէրէ եւ Տ. Կարապետ Կէտիկ-Բաշա իրենց քահանայական պաշտօնը վարեն, առ ժամանակեայ կերպով, որով իրենք հոգեւոր մխիթարութենէ զուրկ չմնան. եւ գուցէ՝ ինչպէս որ կը յուսանք՝ ժողովուրդը զիջանի, եւ դարձեալ ինքնայօժար իրենց զանոնք ընդունիլ վերստին առ ըր եկեղեցին. վասն որոյ ձեր Սրբազնութեանը կը թողումք որ անոնց հրամանագիր շնորհէք նոյն տեղ՝ ըր երթալու, եւ քահանայական պաշտօնին վարելու։

Մնալով սուրբ օրհնութեանդ ակնկալու.

2862 յուլիս 12	Ատենապետ
Դալաթիա Սուրբ Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խուցը	Յովհաննէս քահանայ Փափազեան.

Տեղապահ Սրբազանը տեսնելով որ քահանայական ժողովը յիշեալ երկու քահանաները հոգեւոր պաշտօն վարելու արժանի եւ բոլորովին արդարացած գտած է, զանոնք պէտք եղած հրամանագրով սահմանեալ տեղերը յուղարկեց։

ԿԻԹԱՌ

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ՀՐԱՒԷՐ ՀԱՅԿԱԶՆ ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Այս անունով պարբերական թերթի մը առաջին թիւը տեսանք անցեալ շաբթու հրատարակուած Ն. Կ. Տ. Հայկունի ստորագրութեամբ։

Խմբագիրը՝ որ ինչպէս կը տեսնուի հայ օրիորդ մ'է՝ իր այս աշխատասիրութիւնը ազգիս դաստիարակութեան եւ հայ ընտանիքներու կրթութեանը նուիրած է։

Ասանկ օգտակար նպատակաւ ձեռնարկութիւն մը՝ որ գրեթէ առաջին է ազգիս մէջ՝ արդիւնաւորելու համար քաջալերութեան կարօտ է, եւ կը յուսանք որ ուսումնասէր ազգայինք մանաւանդ ազգասէր հայ օրիորդք չեն զլանար այս քաջալերութիւնը։

ԿԻԹԱՌԻՆ վեցամսեայ գինն է 40 ղուրուշ. եւ ստորագրութեան տեղն է Մեծ Նոր խանին վերի դաւուը, թիւ 2. Պ. Գրիգոր Պալտիկալեանի գրասենեակը։

Մայրաքաղաքիս անգղիական Լէվանթ Հէրըլտ լրագիրն իր անցեալ չորեքշաբթի օրուան թերթին մէջ Մարաշէն յուլիս 25 թուով գրուած նամակ մը կը հրատարակէ, որուն մէջ Զէյթունի կոտորածը պատահած դէպք մը բոլորովին այլափոխելով, միշտ երկրին հայերը ի բնէ ապստամբ, փչացնող, բարբարոս եւ աւելորդ դաւաճան ներկայացուած են։

Այսպիսի ծանր եւ նախատական ամբաստանութիւններու հերքումը՝ ապացուցելով որ օտար լրագրաց միջոցաւ հրատարակուի, մենք հոս պարզ կը համարինք վերստին դէպքին վրայ մեր առած տեղեկութիւնները համառօտել, որոնք մէկ կրնան հասկցնել վերոյիշեալ ամբաստանութիւններուն սուտ ըլլալը։

Զէյթունի արեւելեան կողմն երեք ժամու չափ հեռու Քէրթմէն անուն սահմանի գեղ մը կը գտնուի։ Այս գիւղը երկու մասն բաժնուած է, որոնք իրարու հետ մեր չունենալով երկուքն ալ կռուի կ'ելնեն իրարու հետ։ Ասկէց ամիս մը չափ առաջ ալ դարձեալ մէջերնին կռիւ բացուելով՝ մէկ կողմէն երկու մարդ կը մեռնի։ Ասով մէկ կէս ժամու չափ հեռու Պէչին անուն ուրիշ ամենայնահայ գեղ մ'ալ գտնուելով, բնակիչները հրացանի ձայնը լսելուն պէս՝ քանի մը հոգի կ'ելնեն Քէրթմէն կերթան կռիւը խաղաղեցընելու։ Կռուողներն ասոնց վրայ դարձընելով իրենց զէնքը, երկու հոգի կ'սպաննեն անոնցմէ։ Ասոնք ալ իրենց գիւղը եւ Զէյթունէն երկու ժամ հեռու Էլմէկ անուն գիւղի հայ բնակիչներն օգնութեան կը կոչեն. անոնք ալ՝ առանց Զէյթունին իմաց տալու կ'ելնեն ասոնց եւ հինգ քանի մարդ Քէրթմէն կերթան կռիւը խաղաղեցընելու։ Քէրթմէնցիք ասոնց վրայ ալ զէնք պարպելով՝ Քէրթմէնցի կռուողները կը փախչին եւ ասոր կռիւը կը վերջանայ։ Փախստեայ Քէրթմէնցիները Մարաշ կերթան ու տաճիկ բնակիչներն ալ միահամուռ Մարաշ կերթան Մարաշ կերթան հայերը ամբաստանելու եւ Ազիզ փաշին ըսելով թէ հայերը մի միայն իրենց հրամանքը այս գործին մէջ խառնուած են։

Լէվանթ Հէրըլտին թղթակիցն այս պարագաներուն մէկն ալ չյիշելով՝ անանկ մը ցուցընել է որ կարծես թէ Զէյթունցիք թէեւ վէճ մը առիթ ընելով, գացեր Քէրթմէնի անմեղ տաճիկ բնակիչները ջարդեր են, եւ գազանական բարբարոսութեամբ մինչեւ անոնց մանր տղաքը յափշտակելով խեղդեր են, կանանց ալ պատուոյն դպեր մահուան վտանգի մէջ ձգեր են եւայլն։

Այս վերջի պատմութեան անստուգութիւնը ինքնին բացայայտ կ'երեւի եւ թշնամական մէկ յերիւրուած զրպարտութիւն մը ըլլալը յայտնի կը տեսնուի։

Անոնք արդարանալու անձինք կը վկայեն որ հայ ժողովուրդը երբեք շատ անգամ այս տեսակ եղեռնագործութենէ զոհ եղած է, եւ ոչ երբեք հեղինակ։ Եւ եթէ երբեմն ալ լեռնցիները գլուխ ելեր աւազակներէ չլինուելով իրենց անձին պաշտպանութեանը համար զէնք գործածեն, դարձեալ նախայարձակ ըլլալնին տեսնուած ու լսուած չէ երբեք։

Վերոյիշեալ անստոյգ զրպարտութիւններէն զատ Լէվանթ Հէրըլտի թղթակիցը կը յաւելու նաեւ թէ 1860ին Մարաշի կուսակալ Խուրշիտ փաշան Զէյթունի հայերը խոխւ սիրով պատժէ եղեր, բայց Վասպուրականի առաջքն առեր է։

Այս խօսքին ալ անստուգութիւնը ինքնին յայտնի ըլլալով, եւ ոչ իսկ հերքելու արժանի կը համարինք։

« Մայրաքաղաքս գտնուող քանի մը Մշեցի ազգայինք հետեւեալ նամակներն ուղղած են մեզ՝ ի հրատարակութիւն։

« Մեծարգոյ խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

Արդէն յայտնի է Ձեր բարեպաշտութեան եւ սիրելի ազգայնոցս, որ Ս. Կարապետի վանից բազմադիմոյ խառնակութիւնը դիտաւորութեամբ Տ. Կարապետ Սրբազան Եղիշեանի դէմ՝ երեք պարզ խնդիրներու պատճառաւ է եղած։ Նախ՝ միաբանութիւնը հանեմանցնել ինչ կերպով Ս. Վանից եկամուտը կը պահանջէին։ Երկրորդ՝ Եղիշէին վարչութեան չհաւանելով վարդապետ, քահանայ ձեռնադրել կ'ուզէին։ Երրորդ՝ առանց խորհրդակցութեան գիտութեան՝ ներքին եւ արտաքին գործոց ձեռնամուխ կ'ըլլային։ Գերապատիւ Սրբազան Առաջնորդը այս Պօղոսեան դատը հասկնալով՝ որ մի միջոց կը խնդրէ որ իրանց խնդիրը չի կէ ուղղմէնու պէս։ Բայց այն միջոցին Բուղու գիւղի նորաշէն եկեղեցւոյ օծման պատճառաւ, մոլթ կոխած Գէորգ Տ. Եղիազար սեւալով մեր հետ ընդ պատրաստ է մը եւ (չէ մեզ ըւր մը) կ'առնու եւ կ'ելնէ նոր գիւղը, եւ անոր հետեւեալ օրը դարձ կը քայէ, գործը երկարեցնելով կը յայտնէ. իսկոյն կ'հաւաքուին վանքի գլխաւորներ երաշխաւոր կ'ըլլան Սրբազան առաջնորդին ու մեկ տեղ վանք կ'ելնեն վարդապետներու խնդիրը ուղղելու իրենց ներկայութեան. 'ի վերջոյ ամենայնի կը պարտաւորին՝ վարդապետները իրենց խնդիրներու մէջը բնաւ ներկայութեան. առաջին որ իրենց մէջ որչափ առաջնորդ գնացեր է խորհրդական մը չէ կրցեր չհաւնել թէ եւ այս ալ շատ պօւավ, սակայն մէկ վէրք մը դիւրացնել անցունեն վանքի ու խառնակութեան մէջ քայլեն ձեռքերընէ յամենայն։ Երկրորդ թէ Մուշ եւ թէ հոս ամեն մարդ կը վկայէ որ Սրբազան Առաջնորդը երեք ամիս վանք չէ նստեր, մինչ առաջին անգամ ասկէ համար ինչեր եղեր է, ինչ հաշիւ կը պահանջէ հիմա, արդէն իրենց քով, վանքի ներքին եւ արտաքին եկամուտ իրենց քով։ Երրորդ՝ ձեռնադրելու ալ վարդապետաց եւ քահանայից համար, Սրբազան Առաջնորդը ժամանակի գտնուած Պատրիարքին եւ ազգային ժողովոյ գիրը ծանուցեր է. մանաւանդ թէ ձեռնադրեալ Եղիսաբէթ եւ Խորէն վարդապետները լեզուագէտ եւ ուսումնական, որ իրենց այս պարագաներէն զուրկ են։

Արդ ուրեմն կ'աղաչեմք, ո՛ ազգասէր Տէր, հաճիք այս մեր ճշմարիտ վկայութիւնը հրատարակել սիրելի ազգայնոցս, քանզի որում այս մեր անհրաժեշտ պարտքն է, որ կը վճարենք, վասն զի այս եղելութիւնները չգիտնալով մէկ քանի մը անձանց Մշեցիք հոս Սրբազան Առաջնորդնուն դէմ ամբաստանութիւն բրած են, եւ զոյն ալ Եղիշէին արտաք դատողութիւն թող քննէ։ »

1862 'ի 16 յուլիս	Ստորագրեմք Մշեցիք
'ի Կ. Պոլիս	'ի Պոլիս

« Ազգասէր խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ

« Մուշ աւանի գաւառակը որ մինչեւ հիմայ Հայաստանեաց երկիր մըն կ'իշխէր, այժմ անապատ երկիր մը նման է, ուրուն՝ խուր եւ անկարգ կը դառնէ զինք, եւ որուն խորշերը խառնարանած ամբերով պատած արտերը եւ չբաժ մէծերն իրենց ալ գիւն ընթացքը չունենալով մաքրական շաւիղներու եւ ողջութեան մէջը շատ տեսակ վտանգաւոր փորձանքներու ենթակայ էին անոնց ձորերուն մէջը, քաղց եւ սովեալ բարբարոս ձիւղներուն տակ իրենց բնակութիւնն անգամ կորսնցուցած։ Եւ մինչ գետ սիրոյ հին քրիստոնեաներով եւ միւսքը նորանոր բոլթերով կ'աղաւաղէր եւ վարանէր, եւ ցանկալի յուսով մը կ'հալէր ու կ'մաշէր, անձկանօք ահա՛ այժմ կ'վազէ այն տեղ ուր որ աշխարհահային կըրից հեռի եւ անխռով մխիթարութ մը մէջ կ'ուզէ եւ կ'պարդանաւ Հայաստանի ապարխի մանկունքը։ Վասն զի այս մխիթարական տեղերէն մէկը ընծայեց մեզ նաեւ նոյն գաւառակի մէջը Զօրու Թաղ Ս. Շմաւոնեան եկեղեցին որուն շուրջը այժմ կայ նորաշէն փարժարան մը շինուեցաւ Թաղական արդեանց ձեռնարկութեամբը, որուն գլխաւոր պատճառքն եղեն այսօրինակ բարեկրօն Տ. Բարսեղ Քահանայ, Կամսարեան Մովսէս աղա, եւ եկեղեցպան Պ. (Ազբու) Յովակիմ աղան, որոնք այս գործոցուցիչ ձեռնարկութեամբ մեծապէս ուրախացուցին բնաքաղաքի լուսութիւնը։ Քանզի ցաւալի էր Եգիպտոս սրտին մինչեւ ցարդ իւր հեռաւոր բնակ եղբարց վիճակը՝ երբ նոցին աշխատող քրիստոնեաները կ'լսէր, որոնք լեռնային վայրերու մէջ բարբարոսաց բռնութեան տակ բռնակալութենէ անգամ զուրկ, ազգութիւն, կրօնք եւ ընթերցմունք չ'ճանչելէ զատ՝ հայութեան բուն լեզուն կորսնցուցած էին, բայց այժմ այս Թաղական ընկերութիւնը նոյն խեղճ վիճակէց դարման կ'տանէ, նոյն անխնամ երկրին մէջը կ'հաստատէ զայս ծանրագին բնաստուր դպրոց, որով մասնոր մշակութիւնը կը սկսի ողի առնուլ եւ կենդանութեան յոյս կուտայ ազգին։ Այսուհետեւ թող դառնի Մուշի Հայաստան իւր սիրուր հառաչանքներէն, եւ ջնջուի սրտէն այնքան քրիստոնեաները. Քանզի ներքինական ոգին անմահութեան ձայնը կը հնչէ իւր սրտում, եւ նոր հոգւով փառ-

---

*Տես Թիւ 542 . 543 . 544 . 545 . 546 .

ուած իրենց պատուոյն պաշտպան կը կոչէ ։ Այժմ Մշեցիք մէկէն 'ի մէկ կորթընման թմրութենէ ․ բաց ըրին իրենց իմաստութեան կեդրոն մըն ալ սուրբին ․ Նախկին դէտ Մշոյ Ս․ Կարապետի վանից գերապատիւ սրբազան Արքեպիսկոպոսի տեղը առաջնորդեց Խրիմեան Հայրենախօս Տ․ Մկրտիչ արժանապատիւ վարդապետը ․ Թող բանան այսուհետև աչքերնին ճշմարտափայլ լուսոյն մէջը, թող ելլեն փութան դիմել լուսաւորութեան աղբիւրներուն, և իրենց ընթացքը թող ուղղեն դէպ 'ի յառաջադիմութեան ասպարէզ, վասն զի սովաւ կ'քաջալերուին վհատեալ սիրտերը, և սովաւ կ'ընդունի Հայաստան իր ցաւոց դարման, և սա միայն սիրտ ըլլայ անմահութեան յոյս օրհնեալ Աղջին ․

« Որքա՜ն կաղաչեմ, ո՛ ազգասէր տէր իմ, զեջանեք ուսուցիչ մխիթարութեան յոյս, և ձեր Հայրենախօս եղբօրուն մէջը հրատարակելու անկիւն մը շնորհէք 'ի մխիթարութիւն ազգիս լրութեան և 'ի պարծանս նոյն իսկ վիճակի ալ քաղաքիկ ժողովրդեան ։

1862 'ի 16 յուլիս — Ի․ Մելքոնեա Կարապետեան Մշեցւոյ նոյն
'ի Կ․ Պոլիս — Զօրու Թաղի ․

Հետևեալ նամակին հրատարակութիւնը կը խնդրուի մենէ ․

« Մեծապատիւ տէր ․

« Ամսոյս 22ին կիւրակէ օրը Աղէք Էֆէնտիի դաշտը Իշվէրէքի Ֆէնէսէի և Թօմարդայի ազգային «Երկրագործական» ընկերութեան տարեդարձի առաջին հանդէսին ներկայ գտնուելու պատիւն ունեցանք « Ուսումնասիրաց » ընկերութեան խնամակալքս ․ Հանդիսատեղւոյն առաջին շքեղութիւնն էր այն գեղեցիկ կամարը կանանչ տերևալից ճիւղերով զարդարուած ուսկից կանցնէին հանդիսականք, և կամարին ճակատը դրուած էր մեր օգոստափառ Ինքնակալին կենդանագիրը, և մէջ տեղն ալ ջուխտ մը արօր և փունջ մը ցորեան կախուած, միւս կողմերն ալ երկրագործութեան արհեստի վերաբերեալ գործիքներ կապուած ըլլալով՝ հանդէսին մեծ շքեղութեան տուին՝ և հանդիսականացս ալ սրտերուն չնաշխարհիկ զուարճութիւն մը կը պարգևէր ․ ժամը չորս ու կէսին ճաշի սկսելով՝ հազիւ մին-չև ուէթը վերջացաւ ․ սկսեց նուագարաններ երաժիշտ տղայոց հետ մէկ տեղ ազգային սրբազան երգերը երգել և ասոնց միջոցը սրտառուչ ճառեր և ատենախօսութիւններ կարդալ հետ զհետէ կարդացուիլ ․ Հայերէն կարդացուած չորս հատ ճառերէն զատ՝ երեք հատ ալ օտար լեզուէ, որուն մէկը գաղղիերէն և երկուքը տաճկերէն ․ վերջին և ամենէն ազդու ատենախօսութիւնը ըրաւ Միհրանի արժանապատիւ խմբագիր և յիշեալ բարեպաշտ ընկերութեան հիմնադիրը, և հանդէսն ալ տասն ու կէսին աւարտելով, երկու հազար հոգիի չափ բազմութեամբ հանդերձ նուագարաններով և քաղցրաձայն երգերով ճանապարհ ելանք ․ Նոյն միջոցին ալ ազգային Հիւանդանոցի ուսումնարանի աշակերտք, անցնելու ճանապարհնուս վրայ արտի մը եզրը երկու կարգ շարուած սպասեալ էին ազգային երգերով պատուել զհանդիսականները ․ Խաղմութիւնը հոս հասնելուն քիչ մ'ալ յառաջ երթալով կեցաւ յիշեալ ուսումնարանին աշակերտաց երգած Հայրենասէր զմայլելի երգը մտիկ ընելու, որ բոլոր ժողովրդոց սիրտերը գրաւեց, և մարդ մը չկար որ չպատուէր այն խեղճ տղայոց սրտանց վիճակը գիտելով ․ Հոս տեղ հարկ կ'ըլլայ մեզ լռութիւնը խոհեմութիւն սեպելով միայն . . . . . կէտերով անցնիլ ․ Յետոյ հանդէսին քաղցրանուագ ստորագր ․ միւս կողմէն « Իջէք զուարթութիւնք » երգելով, ընթացուն դէմ առ դէմ խոնարհութեամբ պատասխանեց թէ այսօք բաժնուիլ սկսան ․ և քիչ մը ալ յառաջ երթալով Հիւանդանոցի դաշտավայրին մէջ պարահանդէս մը եղաւ, ուր հանդէսը վերջանալով հրաժարական ողջոյն տալով իրարու խաղաղութեամբ մեկնեցան ․ « Ուսումնասիրաց » ընկերութեան կողմանէ անարժանութեամբ մեր սրտին խորին շնորհակալութիւնը հրապարակաւ յայտնելով կը բարեմաղթենք, «Երկրագործական » բարեպաշտ ընկերութեան յառաջադիմութիւն և յարատևութիւն, Մեծապատիւ խմբագիր, կը խնդրենք որ ձեր ազգօգուտ լրագրոյն միջոցաւ բարեհաճիք այս տեղեկութիւնս հրատարակել ․

Որով մնամ ԵՒայլն

Ուսումնասիրաց ընկերութեան ատենապետ

24 յուլիս 1862 — Մարտիրոս Մ․
Դուռ գաբու — Սախխյանեան ․

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց Պ․ Ստեփան Պօղոս Փափազեան ․

Մինչև հիմա ազգիս մէջ 'ի լոյս ընծայուած ազգային պատմութեան դասագրոց մէջ աւելի առաջինն է որ ժամանակակից անցքերու վրայ բաւական տեղեկութիւն կու տայ, մինչև 1860 թուականը հասցունելով ․ Իբրաց առեալ մէկ քանի մանր պատմական սխալներ, որոնք կը յուսանք թէ արդէն հեղինակն յօժարամիտ փութով կուղղէ երբոր երկրորդ տպագրութիւն մը ընելու ըլլայ, այս նոր դասագիրքը մանկանց սրտին ազգասիրութեան և ուսումնասիրութեան եռանդ մը ազդելու մեծ յարմարութիւն ունի, որն որ քիչ պատիւ չբերեր արժանայարգ հեղինակին ․

Կը ծախուի առ այժմ Ղալաթիոյ վարժարանը հեղինակին քով ․

Գինն հասարակ կազմին 12 ղուրուշ ․

ԳՈՂԻԿԱՄԱՍ ԹՂԹ ԿԱՄ ԱԶԱՏՈՒՄՆ ՁՈՒԻՑԵՐԻՈՑ

Հայրենիքը գերութենէ ազատող դիւցազնի մը նկարագրական պատմութիւնն է Գրաց խոցեալ երևելի Ֆլորիան մատենագրին ճարտար գրչէն ելած և Դանիելեան յարգոյ Միրիչ աղայի աշխատասիրութեամբ հայերէն մաքուր աշխարհաբառ լեզուի թարգմանուած ․

Մատենագրքիս ամեն հայ գրավաճառներուն քով կը գտնուի ․ Թղթակազմին գինն է 5 ղուրուշ ․ իսկ կազմեալին 9 ղուրուշ ․

ՄԱՔՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՑՈՒՑԱԿ (ԹԱՐԻՖԷ)

Անգլիոյ ու Օսմանեան տէրութեանց մէջ 1861 ապրիլ 19ին ստորագրուած ․

Հայ գրով և տաճկերէն լեզուով տպուած 'ի պէտս հայ վաճառականաց ։

Կը գտնուի Մերճանի հայ գրավաճառաց քով ․

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԳԼԽՈՒ ՄԱԶԵՐԸ ԶՕՐԱՑԸՆԵԼՈՒ ՋՈՒՐ ՄԸ

Այս ջուրը խիստ օգտակար է ճերմկած մազերը կը սևցընէ մազերուն արմատները կը զօրացընէ մազերը թափելէն կարգիլէ թափած մազերուն տեղը նոր և գեղեցիկ մազ կը բերէ և բոլոր մազերը փայլեցունելով իրենց բնական վիճակին կը բերէ ․

Կը ծախուի Ղալաթիա Էօմէր փողոցը 17 թիւ Ամերիկայի մաղազան ․

ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Ընդհանրապէս և Գաղղիոյ մէջ ամենէն երևելի բժշկաց ըրած փորձերովն հաստատուած է որ Փ․ Էգլին բժշկին գտած Խոռօքօթիլ Ազիաթիքա բոյսին հատերն ու չիրօպը օգտակարագոյն դեղերն են ամեն տեսակ որքինեներու (թէմրէի) և ուրիշ մորթի հիւանդութիւններու խոյլի (սըրաճա) և հնացեալ յօդացաւերու ․

Կը գտնուի Ղալաթիա Վօյվօտայի փողոցը թիւ 9 Բիւալլի․քաթէօու Ճէնէռալի տնօրէն Մ․ Մէֆրէտիի գրատունը ․

ՋԿԱՆ ԻԻՂ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ

Գաղղիացի Տօքթոր Օթիէ բժիշկին և Շէվրիէ դեղագործին պատրաստածը, որուն մէջ ձուկի հոտ և համ ամենևին չկայ ․

Կը ծախուի Ղալաթիա Վօյվօտայի փողոցը թիւ 9 Բիւալլի․քաթէօու Ճէնէռալի տնօրէն Մ․ Մէֆրէտիի անկիւնը ․

Աս լրագիրը շաբաթը անգամ մը կելլէ շաբաթ օրերը Ով որ կուզէ կրնայ ստորագրուիլ, Կ. Պօլիս Չինիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը: Իսկ դուրսերը ճոգաբարձուներն են'

ԻԶՄԻՐ. Յօհաննէս աղա Մազմուտեան.

ԵԳԻՊՏՈՍ. Շաւարշ աղա Ալփիարեան.

ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ. Մանտեսի Սուքիաս աղա Գալուստեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էլմասեան.

ԹՈԽԱԹ. Գէորգ եւ Յօհաննէս աղայք Աբգարեան.

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Կարապետ աղա Էսկիշէհիրլիեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Պ. Տ. Մուրատեան.

ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Պ. Դ. Մայդարացեան.

ՎԱՆ. Պ. Մկրտիչ Տ. Ասատեան.

ԽԱՐԲԵՐԴ. Պ. Գէորգ Ճաֆարեան.

ԵՐԶՆԿԱ. Ընթերցասիրաց Թանգարան :

ԱՏԱՊԱԶԱՐ. Մահտեսի Յակոբ աղա Տ. Գրիգորեան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուիլ ուզողները' այս տեղերին մէկուն հետ կրնան բղթակցիլ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ

Կ․ ՊՕԼԻՍ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ

	Շբթ․ 29	Բշ․ 30	Գշ․ 31	Դշ․ 1	Եշ․ 2	Ուր․ 3
	Ղրշ․	Ղրշ․	Ղրշ․	Ղրշ․	Ղրշ․	Ղրշ․
Օսմանեան լիրա Մէճ․	169-10	171	171	175	175	175
Քամմոց արծաթ	53-20	53	54	54	54	54
Թահվ․ Մուամթալէ	85	85	85	85	85	85
Էսհամը ճէտիտէ հին․	68	68	68	68	68	68
« « նոր	68	67	67	67	67	67
Սէրկի 10 տր․ տկս․ առ․	44	48	48	45	45	45
Վերջին ելածը 100 լրյով	52	52	52	50	50	50
Անգղիական լիրա	186	188	188	190	190	190
Բօլ իմբէռիալ	149-20	150	150	152	150	150
Գարպուվանց	29	28	28-20	28-20	28	28
20 ֆրանքնոց ոսկի	146	147	147	149	149	149
5 » արծաթ	56-15	57-20	57-20	57-30	57	57
Սօֆօրին	260	260	260	260	260	260
Աւստրիոյ զըրըմից	88	88	88	89	89	89
Տամղաքմն․ հալին	540	540	540	540	540	540

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ (ԳԱՄՊԻՕ) ԳԻՆԵՐԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՆ 130 ՂՈՒՐՈՒՇ ՀԱՇՈՒԵԼՈՎ 31 ՅՈՒԼԻՍ

Լօնտրա	140—			Լիվօրնօ
Փարիզ	«			Ճէնօվա Լ․ Ն․
Մարսիլիա	23,30	23,35	23,40	ԻՍԿ ՄԷԹԱԼԼԻՔԻ ՀԵԹ
Վիէննա	«			Լօնտրա
Թրիէստ	«			Մարսիլիա

ԱՐՄՏԻՔ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ցորեն Թայղան	45—47	Ցորեն խամայիլ կակուղ	00—00
» խամայիլ	47—48	» Վառնա »	35—36
» Կալաց	—	» Պուրղազ »	00—00
» Րումէլի Պալչըք	—	» Պալչըք »	—
» Պուրղազ	—	Եգիպտացորեն կալացի	22—25
» Ազօֆ կակուղ	33—36	» Իպրայիլ	22—26
» Իպրայիլ »	33—34	Գարի	45—47

Վաճառանոցիս մէջ կայ ընդ ամենը 80000 գրիւ ցորեն ու գարի

ՄԵՏԱՔՍ (ԻՓԷՔ)

	Օսմ․ լիր․ 120 ղրշ․
Տէմիրտէշ ընտիր սակ․	0000—0000
« 1 «	0000—0000
« 2 «	0000—0000
« 3 «	0000—0000
Սէլէ Պրուսա ընտիր սակ	0000—0000
« « 1․ «	0000—0000
« « 2․ «	0000—0000
« « 3․ «	000—0000
Մէչտուտ 1․ «	000— 000
2․ «	000— 000
3․ «	000— 000
Ֆիլաթիւռ 10—12 և 11—12	540— 520
Գօզա Պրուսա չոր	160— 220
Պարփատանի ֆրանք	52— 36

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Գխտոր (Մաղը) սև ճերմակ	145	լիրա	
Գեղին հատիկ (ձէհրի) Էնկիւրի	120	լիրա	42-20
Բուրդ Գրըըմ կէս լուաց․		հօխա	
չի լուացուած	100	լիրա	
Տաճկաստանի	120	լիրա	հախ
Բամպակ Գըրգ—Աղաճ և Գասապանիդ	120	լրյ․	510
Ատր․ Կիպրոս․ Ադանա		հօխա	510
Թիֆթիկ Էնկիւրի Զանկըրը	100	լիրա	49-20—51
Աֆիօն			230— 0
Փիլիպէ բանուած		«	
Տերև		«	
Մեղրամոմ դեղին Տրապիզոն	130	լիրա	50—50-30
Անատօլու		«	29—30
Սուսամ Րումէլիի		Քիլ․	
Կտաւատի հունտ (Քէթէն թոխ․) Րում․		»	
Անատօլու		»	
Ձէթ (Ձէյթին եաղը) Այվալըդ		Հօխայ	10-20—11
Կիրիտ		»	10— 9-29
Աճառ (Սապօն) Գանտիա		»	8
Միտիլլի		»	—6
Բրինձ Եգիպտոս Րէշիտ		»	4-20
Տիմեաթ		»	

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խահվէ Ռիօ և Գափիօ	100	Հօխ․ լիրա	11—13
« Մոգաթին և Սէյլան	«	«	
Շաքար դլ․ (քէլլէ) 6-10 Լօ․	Կնդ․ 100	լիրա	2-80—2-90
« փոշի (թօզ)	«	«	2-35—2-40
« Հոլ․ գլուխ	«	«	—2-90
« փոշի	«	«	—2-35
« Գաղղ․ գլուխ	«	«	—2-80
« փոշի	«	«	—2-32
Անագ (գալայ)	«	«	8—
Պղպեղ (պիպէռ)․	Հօխ․ 150	լիրա	— 10
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկալա	«	«	
« Մատրաս		«	570
Որդան կարմիր (գըրմըզ)		«	95
« « արծաթագոյն		«	90
« « տեսակ Բ․		«	86
« « խոնաւ		«	75
Անուշատր (Նըշատըր)	Հօխ․ 150	լիրա	40
Պողպատ (Զէլիք) թիւ 0 և 00		Կնդ․	—200
Կապար (Գուրշուն)		«	200—210
Թիթեղ (Թէնէքէ) զոյգ մատուկ		«	—2-70
Ցինք տախտակ թիւ 7—12		Հօխ․	7—7-20
Երկաթ Անգ․ ձողաձև (չուպուգ)		Կնդ․	100—105
« Բելճիգա		«	105—110
« Տախտակ		«	185—
« Բոլորակ		«	
« Ռուսիոյ		«	
Քարփիձա		Հօխ․	3½
Ծծումբ (քիւքիւրտ) խտայիս		Կնդ․	
Խամթիւլէճ Չէն․ զոյգ Մնտ․		«	—420
« Պէլճ․ «		«	200—210
« Թրիէսթ «		«	100—110
Ռօմ Անգղիոյ		կալ	21—22
« Ամերիկա		«	19
Սպառմաչէթ Վէնետա		«	35
« Թրիէստ և Գաղղ․		«	—34

Խմբագիր-Տնօրէն

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՉԻՆԻԼԻ ԽԱՆ